

EVA

www.eva-beweegt.nl • info@eva-beweegt.nl

Bert's column mei 2011

VERTROUWEN IN DE BURGER door Bert Euser

Op 5 mei mocht ik op verzoek van Pieter Winsemius, lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) een bijeenkomst organiseren van lokale leiders. In Amersfoort kwamen zeventien oprichters/lijsttrekkers van lokale partijen uit het hele land bijeen in het kader van het WRR-project *Vertrouwen in de Burger*. Het projectteam was geïnteresseerd in de wijze waarop lokale leiders dichtbij hun burgers weten te blijven. Voor mij als auteur van *Lokale Leiders, de opkomst van de geuzendemocratie* (Augustus, 2009) werd dit een feest van herkenning. Ik heb die dag ook nog eens mijn eigen politieke ontwikkeling samengevat.

Volgens een politieke vriend was ik met de oprichting van Echt Voor Albrandswaard in 2005 weer teruggekeerd bij mijn eerste liefde, te weten het volk of wel de burgers van Albrandswaard. De directe aanleiding was de persoonlijke consequentie van een megalomaan gemeentelijk project (het nieuwe gemeentekantoor aan de Hofhoek). In mijn tijd als CDA-fractievoorzitter werd een kritisch geluid nooit geschuwd, de fractie stond bekend als de oppositie binnen de coalitie. Steun werd destijds al gegeven aan actiegroepen, zoals bijvoorbeeld de tegenstanders van het goederendistributiecentrum, de voorstanders van een ander tracé van de Rhoonse Baan en het burgerinitiatief voor behoud van onze polders. Opeenvolgende gemeentebesturen hebben echter nooit op overtuigende wijze de zijde van burgers gekozen, waardoor het resultaat de betrokken burgers uiteindelijk teleurstelde.

EVA was dan wel het gevolg van mijn persoonlijke ervaring, maar had nooit zo veel succes gehad indien ik er niet in was geslaagd om mijn persoonlijk achterban aan te spreken, mee te krijgen en vooral te blijven binden. Altijd dichtbij! Feitelijk geldt dit voor alle lokale leiders van nieuw opgerichte lokale partijen. In de verkiezingscampagnes van 2006 en 2010 en de oppositie was onze leuze 'Eerst vragen dan doen'. Het succes van deze aanpak vertaalde zich in vijf zetels bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 en zeven zetels in 2010. Dit bracht ons met twee wethouders in het bestuur van de gemeente.

Voor een lokale partij is het een enorme uitdaging om na succesvolle campagnes en een productieve oppositieperiode de omslag te maken naar een meer bestuurlijke opstelling, zonder daarmede het karakter van oppositie- en ombudspartij te verloochenen en de achterban te verliezen. Succesvolle lokale partijen besturen de gemeente niet vóór de burger, maar samen mét de burger. Een verschuiving van een representatieve democratie naar participatie democratie

Externe ontwikkelingen en interne gemeentelijke problemen blijken voor een lokale partij 'a blessing in disguise', ofwel uitdagingen vermomd als zegen. Voorbeelden zijn de opdracht om een toekomstvisie met een structuurvisie voor de gemeente op te stellen, de oplossing van de financiële problemen als gevolg van de economische crisis, het vlot trekken van ontwikkelprojecten die tot stilstand zijn gekomen, de decentralisatie van rijks- en provincietaken naar gemeenten, etc. Traditionele oplossingen blijken in veel gevallen niet meer te werken. Nieuwe participatie concepten voor het

samen met burgers besturen moeten worden ontwikkeld. Moderne burgers hebben immers niet alleen rechten, maar zeker ook plichten.

Eigentijdse coöperaties, nieuwe samenwerkingsverbanden van burgers, andere type afspraken met maatschappelijke instellingen en bedrijven moeten hiervoor worden ontwikkeld. Dit is gericht op verschillende uitdagingen, zoals bijvoorbeeld het onderhoud van de openbare ruimte, de gedeeltelijke vervanging van professionals door vrijwillige inzet bij de exploitatie van maatschappelijke voorzieningen, het overnemen of uitbesteden van gemeentelijke taken, gebruik maken van professionals onder burgers voor ad-hoc beleidsadviezen, etc. Bij de overdracht van taken behoort de overdracht van verantwoordelijkheden en financiële middelen, alsmede het maken van afrekenbare afspraken. De samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke partijen is niet eenzijdig, niet vrijblijvend, maar is er één van gelijkwaardige partijen die elkaar wederzijds inspireren.

Burgers in de eenentwintigste eeuw zijn vaak hun natuurlijke binding kwijt, want traditionele maatschappelijke verbanden (gezin, familie, buurt, school, kerk) hebben hun functie verloren, burgers moeten daarom weer opnieuw maatschappelijke ankers vinden. Traditionele politieke ideologieën schieten hiervoor tekort. De moderne geuzen aan het gemeenteroer moeten niet alleen werken aan het gemeentelijk bouwwerk, maar ook aan de maatschappelijke fundamenten. Nog een stevige klus te klaren voor de verkiezingen van 2014!

